

Brug af data på erhvervsuddannelserne

Metodenotat

INDHOLD

Brug af data på erhvervsuddannelserne

1	Metodenotat	4
---	-------------	---

1 Metodenotat

Samlet set bygger analysen på en forundersøgelse, en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse og en kvalitativ undersøgelse. I dette metodeappendiks præsenterer og uddyber EVA designet samt de datakilder og analyser, der ligger til grund for resultaterne i rapporten.

Forundersøgelse

Formålet med forundersøgelsen har været at kvalificere dataindsamling, analyse og formidling af undersøgelsens resultater.

Forundersøgelsen bygger på deskresearch vedrørende regler og rammer for erhvervsskolernes brug af data til pædagogisk udvikling samt tidligere undersøgelser af brug af data til udvikling af undervisning samt en række interview med personer med forskningsmæssig eller praktisk indsigt i brug af data og pædagogisk udvikling på erhvervsuddannelserne. Der er gennemført ét ekspertinterview med en person med forskningsmæssig indsigt i, hvordan der arbejdes med data i forbindelse med teamsamarbejde. Herudover er der gennemført to interview med praktikere med indblik i, hvordan kvalitetsarbejdet er organiseret på erhvervsuddannelserne, hvordan data inddrages i kvalitetsarbejdet, og hvilke potentialer og udfordringer der kan peges på i den forbindelse. Herudover er der gennemført fire interview med henblik på at få inputs fra sektorerne.

Forundersøgelsen har således også bidraget til at identificere centrale fokusområder for undersøgelsen og identificere de terminologier, der bruges i sektoren vedrørende brug af data og det pædagogiske udviklingsarbejde.

Spørgeskemaundersøgelse

EVA har i perioden 17. januar – 11. februar 2018 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt:

- Kvalitetsmedarbejdere på erhvervsuddannelserne, der arbejder med kvalitetssikring og udvikling af skolernes uddannelser fra centralt hold
- Pædagogiske ledere på erhvervsuddannelserne, som er tæt på udviklingen af den pædagogiske praksis på uddannelserne.

Spørgeskemaet

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen har været at indhente viden om, hvordan data indgår i skolernes arbejde med at udvikle kvaliteten af undervisningen og uddannelserne.

Spørgeskemaundersøgelserne rummer følgende temaer:

- **Systematik i kvalitetsarbejdet**, herunder arbejdsdeling i arbejdet med at indsamle data, for analyse af data og organisering af beslutningskompetence med hensyn til opfølgning på data
- **Måder at anvende data på**, herunder processer for dialog om data, spredning af data til afdelinger og tilbagemeldinger om databehov fra enkelte afdelinger
- **Kvaliteten af data**, herunder datatyper, dataniveau og datarelevans med hensyn til tid
- **De ydre rammer for brug af data**, herunder afsat tid, skolens størrelse/kompleksitet og uddannelse/uddannelsesområde
- **Kompetencer til at arbejde med data**, herunder kompetencer med hensyn til dataindsamling, analyse og omsætning til pædagogisk praksis.

Mere specifikt har spørgeskemaundersøgelsen blandt medarbejdere med ansvar for skolens systematiske kvalitetsarbejde haft til formål at give indsigt i skolens strategiske kvalitetsarbejde, mens spørgeskemaundersøgelsen blandt pædagogiske ledere særligt har haft til formål at belyse koblingen mellem det systematiske kvalitetsarbejde og arbejdet med at udvikle den pædagogiske praksis på skolens uddannelser.

Svarkategoriene til spørgeskemaets spørgsmål var hovedsageligt lukkede, men med mulighed for, at respondenterne ved nogle spørgsmål kunne vælge flere svarmuligheder. Ved enkelte spørgsmål kunne respondenterne ligeledes skrive uddybende kommentarer eller notere svarkategorier, som de vurderede som særligt relevante, men som ikke fremgik af de fastlagte svarmuligheder.

Pilottest

Med henblik på at kvalificere spørgeskemaet blev det testet af henholdsvis fire kvalitetsmedarbejdere og fire pædagogiske ledere. Der er sikret spredning med hensyn til skoletype og skolestørrelse. Pilottesten blev gennemført i januar 2018.

Pilottestens formål var at sikre, at spørgeskemaet blev oplevet som meningsfuldt af relevante respondenter, og at de benyttede spørgsmål havde de mest sigende og relevante svarkategorier. Derudover skulle pilottesten bidrage med viden om eventuelle manglende eller overflødige spørgsmål. Pilottesten gav anledning til en række ændringer, der blandt andet skulle sikre, at spørgsmålsformuleringerne var relevante for alle respondenter uanset skolens organisering af kvalitetsarbejdet. Der blev desuden tilføjet en "Ved ikke"-kategori i forbindelse med spørgsmål, som respondenterne ikke nødvendigvis havde viden om.

Population

Spørgeskemaundersøgelsen med kvalitetsmedarbejdere på erhvervsuddannelserne blev gennemført som en totalundersøgelse på landets 82 erhvervsskoler, som alle blev kontaktet og bedt om at levere kontaktoplysninger på en kvalitetsmedarbejder. 30 skoler havde ikke oplyst en kvalitetsmedarbejder, og derfor blev e-mailen med link til spørgeskemaundersøgelsen sendt direkte til skolens leder med henblik på videreformidling til den relevante medarbejder. Der er således sendt invitationer om at deltage i spørgeskemaundersøgelsen til samtlige 82 skoler.

Spørgeskemaundersøgelsen med pædagogiske ledere på erhvervsuddannelserne er ligeledes blevet gennemført som en totalundersøgelse blandt samtlige pædagogiske ledere på landets 82 erhvervsskoler, som alle blev kontaktet og bedt om at levere kontaktoplysninger på deres pædagogiske ledere, hvilket resulterede i, at 264 pædagogiske ledere blev inviteret til at deltage i undersøgelsen.

Udsendelse, rykkerprocedure og svarprocent

Udsendelseslisten til spørgeskemaet blev udarbejdet på baggrund af e-mailadresser til kvalitetsmedarbejdere og pædagogiske ledere, som blev indhentet via erhvervsskolerne. Invitationer med unikke weblinks til spørgeskemaet blev sendt til henholdsvis de 82 kvalitetsmedarbejdere og de 264 pædagogiske ledere 17. og 19. januar 2018. E-mailen indeholdt desuden en kort præsentation af undersøgelsens formål.

I indsamlingsperioden blev der sendt to e-mailpåmindelser, henholdsvis 26. januar og 1. februar 2018, til respondenter, som endnu ikke havde besvaret spørgeskemaet. Yderligere blev der foretaget målrettede telefoniske påmindelser i hverdagstimerne i perioden 5. februar – 9. februar 2018 til kvalitetsmedarbejdere og pædagogiske ledere, som endnu ikke havde besvaret spørgeskemaet.

Som det fremgår af tabel 1.1, er der opnået en samlet svarprocent på henholdsvis 77 for spørgeskemaundersøgelsen blandt kvalitetsmedarbejdere og 66 for spørgeskemaundersøgelsen blandt pædagogiske ledere. Der er indsamlet svar for begge niveauer fra i alt 52 erhvervsskoler, dvs. 63 %.

TABEL FEJL! INGEN TEKST MED DEN ANFØRTE TYPOGRAFI I DOKUMENTET..1

Svarprocent fordelt på institutionstype

Institutionstype	Kvalitetsmedarbejdere			Pædagogiske ledere			Svar fra begge niveauer
	Svar	Sample	Svarprocent	Svar	Sample	Svarprocent	
AMU-center	4	4	100 %	7	10	70 %	75 %
Handelsskole	18	21	86 %	27	39	69 %	64 %
Kombinationsskole	13	19	68 %	58	89	65 %	61 %
Landbrugsskole	5	9	56 %	9	12	75 %	44 %
SOSU-skole	10	14	71 %	26	39	67 %	64 %
Teknisk skole	13	15	87 %	46	75	61 %	73 %
Total	63	82	77 %	173	264	66 %	63 %

Kvalitativ undersøgelse

EVA har i perioden april-maj 2018 gennemført skolebesøg på seks erhvervsskoler. De deltagende skoler er udvalgt på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen.

Skolebesøgene bestod af interview med forskellige aktører på skolen, der indgår i arbejdet med at inddrage data: kvalitetsmedarbejdere, pædagogiske ledere og lærere på erhvervsuddannelserne. Formålet med skolebesøgene var at belyse, hvilke datatyper der indgår i skolernes arbejde med at sikre kvaliteten af undervisningen og uddannelserne, hvordan data analyseres, samt hvordan data

bidrager til udvikling af den pædagogiske praksis, herunder hvilke faktorer der er centrale for, at de forskellige medarbejdergrupper oplever, at data bidrager til pædagogiske udvikling, samt de udfordringer og potentialer, som de oplever at støde på i denne sammenhæng.

For hvert af de seks skolebesøg blev der gennemført et eller flere interview med en eller flere kvalitetsmedarbejdere, pædagogiske ledere og lærere. Interviewene varede en til halvanden time.

Skolerne blev forud for besøgene bedt om at sikre, at deltagerne i lærerinterviewet, i det omfang det var muligt, repræsenterer de afdelinger/uddannelser, som de interviewede pædagogiske ledere er ledelsesansvarlige for. Dette skete med henblik på at få indblik i datas vej gennem uddannelsernes organisatoriske lag.

I forbindelse med to skolebesøg er der desuden suppleret med et efterfølgende telefoninterview af ca. en times varighed henholdsvis pga. sygdom, og fordi det i et interview blev synligt, at det var væsentligt at inddrage supplerende perspektiver.

Spørgeguider

Interviewene på tværs af de tre medarbejdergrupper er blevet gennemført som semistrukturerede enkelt- eller gruppeinterview. Interviewene har altså på den ene side taget afsæt i en fast struktur i form af en spørgeguide udformet med henblik på at besvare de opstillede undersøgelsesspørgsmål og uddybe væsentlige tematikker fra den samlede spørgeskemaundersøgelse. På den anden side har vi bestræbt os på at holde interviewene åbne for nye perspektiver ved at forfølge de individuelle fortællinger, der viste sig i forbindelse med interviewpersonernes besvarelser af spørgeguidens spørgsmål.

De konkrete spørgsmål i spørgeguiden blev tilpasset hver af de tre medarbejdergrupper, men tog i alle tre interviewsituationer udgangspunkt i følgende temaer:

1. *Skolens kvalitetsarbejde og brug af data i den pædagogiske udvikling*

Hensigten var at skabe indsigt i, hvordan den enkelte skoles kvalitetsarbejde er organiseret, og om udlægningen af dette er konsistent på tværs af uddannelser og medarbejdergrupper eller varierer, alt efter hvor i organisationen en medarbejder befinder sig.

2. *Kompetencer og sparring med hensyn til brug af data*

Hensigten var at få indblik i, hvilke kompetencer de forskellige medarbejdergrupper mener, det kræver at anvende data til pædagogisk udvikling, samt hvordan kvalitetsafdelingen yder sparring og samarbejder med de øvrige medarbejdere om dette.

3. *Resultater og kontekstfaktorer*

Hensigten var at opnå viden om, hvornår de forskellige medarbejdergrupper oplever, at data bidrager til den pædagogiske udvikling, og hvad der henholdsvis hæmmer og fremmer dette.

Udvælgelse af skoler

Skolerne er udvalgt med henblik på en spredning i respondentgruppernes vurdering af, i hvilken grad det systematiske kvalitetsarbejde på skolen bidrager til kvalitetsudvikling af undervisningen på skolen.

De rekrutterede skoler er derfor ikke valgt, fordi de er nået i mål med at udvikle et perfekt fungerende kvalitetssystem. De er valgt, fordi de repræsenterer en spredning med hensyn til tilgange til kvalitetsarbejdet og herigennem har kunnet bidrage til en belysning af, hvilke udfordringer og potentialer der opleves ved forskellige organiseringer af det pædagogiske dataarbejde.

Desuden har vi i forbindelse med udvælgelsen af skolebesøg sigtet mod at sikre spredning med hensyn til skolestørrelse, skoletype og geografisk placering. Af samme grund blev skolebesøgene suppleret med to telefoninterview med en kvalitetsmedarbejder og en pædagogisk leder fra en mindre erhvervsskole. Dette blev gjort med henblik på at sikre, at udlægninger af det systematiske arbejde med data i forbindelse med pædagogisk udvikling på erhvervsskoler af en begrænset størrelse også er repræsenteret i undersøgelsen.

I forbindelse med screeningen af relevante skolebesøg er der taget udgangspunkt i det spørgsmål fra de to spørgeskemaundersøgelser, som knytter sig til den overordnede vurdering af skolens kvalitetsarbejde:

- *Kvalitetsmedarbejdere:* "Hvor enig eller uenig er du i, at skolens systematiske kvalitetsarbejde bidrager til at understøtte udviklingen af undervisningen?"
- *Pædagogiske ledere:* "I hvilken grad vurderer du, at lærernes inddragelse af data gør undervisningen bedre?"

Med afsæt i ovenstående udvælgelseskriterier blev der gennemført korte screeningsinterview med kvalitetsmedarbejdere fra 11 skoler. Screeningsinterviewene havde til formål at nuancere, hvor systematisk skolerne arbejder med brug af data i den pædagogiske udvikling, og hvilke overvejelser de har gjort sig over potentialerne og udfordringerne i den forbindelse.

Med udgangspunkt i screeningsinterviewene blev der udvalgt seks skoler til besøg og en mindre erhvervsskole til telefoninterview. De seks skoler repræsenterer tre tekniske skoler, to merkantile skoler og en SOSU-skole.

Analyse af data

Rapporten om erhvervsuddannelsernes brug af data som led i den pædagogiske udvikling er baseret på en analyse, der kombinerer fund fra den kvalitative analyse af undersøgelsens interviewmateriale med den kvantitative analyse af spørgeskemaundersøgelserne blandt kvalitetsmedarbejdere og pædagogiske ledere.

Spørgeskemadata

Spørgeskemabesvareelserne fra henholdsvis kvalitetsmedarbejdere og pædagogiske ledere er blevet analyseret gennem en række beskrivende analyser. Formålet med den kvantitative analyse har været at kortlægge, hvilke data der indgår i skolernes kvalitetsarbejde og på hvilke måder.

Den kvantitative analyses frekvenstabeller har således givet et bredt indblik i, hvilke obligatoriske og øvrige data der indgår i det pædagogiske udviklingsarbejde på erhvervsuddannelserne. Dette har været retningsgivende for, hvilke datatyper det har været relevant at opnå dybdegående viden om i den kvalitative analyse.

Kvalitative data

De kvalitative interview er analyseret via frameworkmetoden, hvor samtlige interview er kodet inden for temaer, fastsat med udgangspunkt i undersøgelsesspørgsmålene og erfaringer fra skolebesøgene. Det har dermed været muligt at læse på tværs af alle interviewdata, der berører det samme tema.

Opbygningen af undersøgelsens framework er foretaget med udgangspunkt i et samspil mellem en deduktiv og en induktiv tilgang. Deduktiv, i den forstand at den indledende kodning af de kvalitative data har taget udgangspunkt i overordnede temaer, induktiv, i den forstand at kodningen også har givet plads til fund i interviewmaterialet.

Revisionen af frameworket er yderligere kvalificeret gennem intrakodning. Dette indebærer, at den indledende kodning af de kvalitative interview er foretaget individuelt blandt projektgruppens medlemmer, men at den efterfølgende diskussion og placering af de udledte analytiske pointer i undertemaer og reviderede hovedtemaer har fundet sted kollektivt i projektgruppen.

Det færdige framework har ageret udgangspunkt for opbygningen af og indholdet i den analyse, som undersøgelsens afsluttende rapport er baseret på. Denne analyse indeholder deskriptive såvel som forklarende elementer. Den deskriptive analyse består i, at rapporten er bygget op om informanternes udsagn inden for hvert tema med henblik på at afdække brug af data til pædagogisk udvikling, samt potentialer og udfordringer knyttet hertil, med udgangspunkt i de involveredes egne formuleringer og perspektiver. Den forklarende analyser knytter sig til, at rapporten ligeledes søger at se på tværs af interviewene med kvalitetsmedarbejdere, pædagogiske ledere og lærere. Målet med dette tværgående blik er dels at kunne følge datas vej mellem forskellige organisatoriske lag, dels at kunne identificere mulige forklaringer på, hvad der skal til, for at erhvervsuddannelsernes arbejde med at inddrage data i udviklingen af lærernes pædagogiske praksis opleves som meningsfuldt og berigende for den pædagogiske udvikling på tværs af organisatoriske lag.

Brug af data på erhvervsuddannelserne

© 2018 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Kamilla Bryndum

ISBN (www) 978-87-7182-224-3

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk